

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

16. An si Religiosus commutet aliqua cum Sæcularibus peccet contra
votum paupertatis? Ex p. 7. t. 11. & Misc. 2. r. 21.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

de dineros, se passa al dominio à quel, à quien se presta, con todo esso el prestar no es cosa de importancia, porque el otro queda con obligacion de boluerle el mismo dinero, ò otro seme, ante en cantidad, de suerte que se passa el dominio con derecho à boluer à otro equivalente. Por lo qual emprestar haze muy poco, luego aunque Religioso, no tenga forma, y expresa licencia del Prelado, puede muy bien prestar, porque el prestar no es cosa de importancia. Ita ille. Et ita etiam hanc sententiam docent multi Viri docti ex nostra Religione, & Societate IESV, de hac re à me consulti. Vnde immeritò aliqui hanc opinionem falsam his diebus putarunt, quam nouissimè, tanquam probabilem, tener, & docet Peyrinus de Relig. subdit. tom. 1. cap. 2. §. 2. §. 5.

3. Non grauior etiam hic apponere verba Llamas in *Meth. part. 3. c. 9. §. 12.* vbi ait: Monachi, in eodem Monasterio professi, possunt sibi mutuo ad usum dare libros, & res cuiuscunque pretij, quem vnicuique illorum in usum concessa fuerunt, abque scrupulo vilo furti, vel iniustitia quia nulla iniuria fit aliis. Nam dans usum voluntarie præbet, quem habebat concessum: dominium vero Monasterium non amittit, cum ad idem reuertatur res quoad dominium, ex hoc, vel ex illo quoniam ambo sunt in illo professi: ergo nulli iniuria fit, nisi saltem Prelato, si sine eius licentia fiat: hæc autem non est iniustitia sed inobediencia, & semper venialis, nisi adsit contemptus. Sic ille. Et paulò post, descendens in particularia, ait, posse supradictos Religiosos dare inuicem tunicam, caligas, calecos, & etiam cucullam ad usum, dum modo dans proutius de sufficienti remaneat, omnino voto paupertatis seruato. Et ita etiam docet nouissimè Fagundez de *Præcept. Ecclesiar. 2. lib. 8. cap. 6. num. 4. §. 5. & 6.*

RESOL. XV.

An Religiosus possit commutare etiam cum secularibus aliquas res, quando nullam inuoluntariam patitur Communitas? Ex p. 1. tr. 6. Ref. 38.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Faustus in *thes. Relig. lib. 8. §. 1. §. 8. m. 2.* Homobon de *casib. reseru. c. 3. p. 3.* Sanchez in *sum. tom. 2. lib. 7. c. 19. n. 67.* & alij: quia putant, talem commutationem esse actum dominij, vtpote quæ à solo habente dominium valde fieri potest.

2. Hæc sententia est probabilis: sed non minus probabilem contrariam esse puto. Et præter Lopez, & Rodriguez, quos citat Faustus, & Sanchez, tenet etiam hanc sententiam Peirin, de *Relig. tom. 1. c. 2. §. 2.* §. 1. Ioan. de la Cruz de *statu Relig. lib. 1. cap. 3. dub. 4. concl. 2.* & Ledesma in *addit. ad sum. tom. 2. cap. 4. dub. 7. fol. mibi 99.* vbi ita asserit: *Me parece probabilissimo, que el trueco no es pecado mortal contra el voto de la pobreza, aunque se haga sin licencia expressa del Prelado, y aunque se haga con Religioso del mismo Conuento, ò con otra persona estrana. La razon es: por que quando uno trueca una cosa, por otra de igual precio, queda con el mismo derecho, y con igual dominio de cosa del mismo valor: luego licito sera truecar semejantes cosas, sin licencia expressa del Prelado.* Videtur igitur tali permutatio, pauca materia, que non habet propriam distractionis, aut consumptionis rationem: & adest interpretatiua Superioris licentia: ergo, &c. Vide etiam circa præsentem questionem Tannerum in *2. 2. disp. 6. quest. 3. dub. 4. num. 104.*

Tom. VII.

RESOL. XVI.

An si Religiosus commutet aliqua cum secularibus, peccet contra votum paupertatis? Ex parte septima tractat. 1. & Misc. 2. Relolut. 21.

§. 1. Affirmatiuè nominatiuè contra me respondet Eminentissimus Dominus meus Cardinalis de Lugo de *ius. & iur. tom. 1. disp. 3. sect. 8. num. 57.* vbi sic ait: Illud tamen quod Diana addit, quod scilicet non sit mortale commutare res, quibus vitur Religiosus cum aliis rebus eiusdem valoris dissimilibus, etiam cum secularibus, quia semper manet cum æquali valore: hoc, inquam, mihi non placet: quia eodem modo posset abique licentia vendi, cum tunc etiam fiat commutatio rei pro pretio, & maneat res eiusdem valoris apud Conuentum, nempe pecunia illa: imò vtilius est Conuentui commutare pro pecunia, quàm pro re alia determinata, cum pecunia deseruire possit ad rem illam, vel quamlibet aliam similem vel dissimilem comparandam. Fatendum ergo est, commutationem pro re dissimili nimium alterare rem ipsam, atque idè rationabiliter esse inuitum dominum, si abique eius consensu fiat.

2. Sed me citato negativa sententia placet Caruelli in *Regulam D. Benedicti, disput. 65. num. 97.* sic asserenti. A fortiori hæc conclusio, tenenda est de commutatione, mutatione, imò commutatione; scias esse probabile, Monachum non solum posse vestes, libros & alia quæ habet ad usum, commutare cum confratribus, sed etiam cum secularibus, dummodo in commutatione rigor iustitiæ plus citrà conferuetur. Vnde qui daret seculari vnam togam pro vno libro similis valoris, non peccaret mortaliter. Ita ille. Vnde etiam probabilem contra Eminentissimum Dominum meum Cardinalem de Lugo, nostram sententiam esse existimo.

Sup. hoc in Ref. p. 1. c. 1. & inf. a in Ref. 23. §. Nota secundò, ad lit. 6.

Super his magis late supra in Ref. 14. & pro commutatione in Ref. & §. not. præterita.

RESOL. XVII.

Quidam Superior Regularis tempore, quo erat Prælatus accepit pecuniam ab amico, quam postea subditus per multum tempus penes se retinuit, in scio Superiore, sed postea expendit cum eius licentia; questum à me fuit, an peccauerit?

Et ex doctrina huius questionis inferitur potius, se Confessarium Regularem absoluerè à reseruatissimo vigore facultatis obtente à Prælato præterito, pro tempore sequenti, quo ipse non erat Superior Monasterij, vel Prouincia. Ex parte vndecima tractat. 8. & Misc. 8. Relolut. 54.

§. 1. Negatiuam sententiam tenet Cardinalis Lugo de *Sacram. penitent. disputat. 19. sect. 2. numero 42.* vbi querens an Prælati possit sibi dare licentiam pro tempore futuro, aduer tit, facultates quas Prælati concedit, posse esse diuersas: alia enim sunt, quæ nunc quidem mandantur executioni, licet earum effectus perseveret postea, alia vero sunt, & effectus & executio ipsa postea ponenda est. Ad priorem classem spectat